

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

SUOSITUKSET

NEUVOSTO

NEUVOSTON SUOSITUS,
annettu 20 päivänä joulukuuta 2012,
epävirallisen ja arkioppimisen validoinnista
 (2012/C 398/01)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 165 ja 166 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä hankittujen oppimistulosten eli tietojen, taitojen ja osaamisen validoinnilla voi olla tärkeä merkitys työllistyvyyden ja liikkuvuuden parantamisessa sekä lisättäessä motivaatiota elinikäiseen oppimiseen erityisesti sosioekonomisesti epäsuotuisassa asemassa olevien tai matalasti koulutettujen osalta.
- (2) Aikana, jona Euroopan unionia on kohdannut vakava taloudellinen kriisi, joka on lisännyt voimakkaasti erityisesti nuorten työttömyyttä, ja väestön ikääntyessä merkityksellisten tietojen, taitojen ja osaamisen validoinnilla on erityisen suuri merkitys työmarkkinoiden toiminnan parantamisessa, liikkuvuuden edistämässä sekä kilpailukyvyin ja talouskasvun lisäämisessä.
- (3) Työnantajajärjestöt, yksittäiset työnantajat, ammattiliitot, teollisuuskamarit, kauppakamarit ja käsityöläisten järjestöt, ammattipätevyyden tunnustamiseen sekä oppimistulosten arviointiin ja varmentamiseen osallistuvat kansalliset yksiköt, työvoimapalvelut, nuorisojärjestöt, nuoriso-työntekijät, yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen

tarjoajat sekä kansalaisjärjestöt ovat kaikki keskeisiä sidosryhmiä, joilla on tärkeä rooli pyrkimyksissä helpottaa mahdollisuuksia epäviralliseen ja arkioppimiseen ja mahdollisissa oppimistulosten validointiprosesseissa myöhemmin.

- (4) Älykästä, kestäväää ja osallistavaa kasvua koskevassa Eurooppa 2020 -strategiassa kehoitetaan kehittämään tietoja, taitoja ja osaamista, joilla saadaan aikaan talouskasvua ja työllisyyttä. Strategiaan liittyvissä lippulaivahankkeissa *Nuoret liikkeellä* ja *Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma* korostetaan sellaisten aiempaa joustavampien oppimispolkujen tarvetta, joilla voidaan parantaa työmarkkinoille pääsyä ja siellä etenemistä, helpottaa siirtymisiä työskentely- ja oppimisvaiheiden välillä sekä edistää epävirallisen ja arkioppimisen validointia.
- (5) Eurooppalaisen koulutusyhteistyön strategisista puitteista (ET 2020) 12 päivänä toukokuuta 2009 annetuissa neuvoston päätelmissä ⁽¹⁾ todettiin, että elinikäistä oppimista olisi pidettävä peruseriaatteena puitteille, joiden on tarkoitus kattaa oppiminen kaikissa yhteyksissä, olipa kyse sitten virallisesta, epävirallisesta tai arkioppimisesta.
- (6) Asiakirjassa ”EU:n nuorisostrategia: satsataan nuorten vaikutusmahdollisuuksiin – Uudistetulla avoimella koordinaatintimenetelmällä kiinni nuorison haasteisiin ja mahdollisuuksiin” vuodelta 2009 todetaan, että nuorten epävirallisessa koulutuksessa hankittujen taitojen tunnustamista olisi parannettava, ja korostetaan tarvetta hyödyntää täysimääräisesti EU:n tasolla kehitettyjä välineitä tietojen, taitojen ja osaamisen validoimiseen tutkintojen ja pätevyysien tunnustamiseksi. Tavoite hyväksyttiin

⁽¹⁾ EUVL C 119, 28.5.2009, s. 2.

nuorisotalan eurooppalaisen yhteistyön uudistetuista puitteista (2010–2018) 27 päivänä marraskuuta 2009 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽¹⁾.

- (7) Ammatillisesta koulutuksesta vastaavat eurooppalaiset ministerit, Euroopan tason työmarkkinaosapuolet ja Euroopan komissio julistivat joulukuussa 2010 annetussa Bruggen julkilausumassa, että osallistujamaiden olisi alettava viimeistään vuonna 2015 kehittää kansallisia menettelyjä epävirallisen ja arkioppimisen tunnustamiseksi ja validoimiseksi, tarpeen mukaan kansallisten tutkintojen viitekehysten tuella.
- (8) Leuvenissä ja Louvain-la-Neuvessä 28 ja 29 päivänä huhtikuuta 2009 pidetyn korkea-asteen koulutuksesta vastaavien eurooppalaisten ministereiden konferenssin tiedotteessa korostettiin, että elinikäisen oppimisen onnistuneen toimintapolitiikan olisi sisällettävä peruseriaatteita ja menettelyjä, joiden avulla voidaan oppimistulosten perusteella tunnustaa aiemmin hankittu osaaminen, kun taas korkea-asteen koulutuksen nykyaikaistamisesta 28 päivänä marraskuuta 2011 annetussa neuvoston päätelmissä ⁽²⁾ jäsenvaltioita kehoitettiin kehittämään selkeitä väyliä korkeakoulutukseen ammatillisen ja muuntotyypisen koulutuksen pohjalta sekä mekanismeja virallisen koulutusjärjestelmän ulkopuolella hankitun osaamisen ja kokemuksen tunnustamiseksi.
- (9) Uudistetusta eurooppalaisesta aikuiskoulutusohjelmasta 28 päivänä marraskuuta 2011 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽³⁾ määriteltiin yhdeksi vuosien 2012–2014 painopistealaksi se, että otetaan käyttöön täysin toimivia järjestelmiä epävirallisen ja arkioppimisen validoimiseksi sekä edistetään niiden käyttöä kaikenikäisten aikuisten keskuudessa kaikilla koulutustasoilla sekä yrityksissä ja muissa organisaatioissa.
- (10) Ammatillisen koulutuksen tehostetun yhteistyön edistämiseksi Euroopassa 19 päivänä joulukuuta 2002 annetussa neuvoston päätöslauselmassa ⁽⁴⁾ ja 30 päivänä marraskuuta 2002 annetussa Kööpenhaminan julistuksessa vaadittiin kehittämään yhteiset periaatteet epävirallisen ja arkioppimisen validointia varten.
- (11) Neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien 18 päivänä toukokuuta 2004 antamissa päätelmissä tuettiin epävirallisen ja arkioppimisen määrittämiseen ja validointiin sovellettavia yhteisiä eurooppalaisia periaatteita.
- (12) Vuodesta 2004 on säännöllisesti julkaistu epävirallisen ja arkioppimisen validointia Euroopassa koskeva kartoitus, jossa esitetään ajantasaista tietoa nykyisistä validointikäy-

tännöistä Euroopan maissa, ja vuonna 2009 julkaistiin epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validointia koskevat eurooppalaiset suuntaviivat.

- (13) Yhteisön yhteisistä puitteista tutkintojen ja pätevyyskysien selkeyttämiseksi (Europass) 15 päivänä joulukuuta 2004 tehdyllä Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 2241/2004/EY ⁽⁵⁾ perustettiin Europass, asiakirjoista koostuva kansio, jota kansalaiset voivat käyttää osoittaakseen, kirjatakseen ja esittääkseen paremmin tutkintonsa ja pätevyytensä eri puolilla Eurooppaa.
- (14) Epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen merkityksen tunnustamisesta Euroopan nuorisotalalla 18 päivänä toukokuuta 2006 annetussa neuvoston ja neuvostossa kokoontuneiden jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöslauselmassa ⁽⁶⁾ jäsenvaltioita kehoitettiin mahdollistamaan epävirallisen ja arkioppimisen avulla hankittujen valmiuksien määrittäminen, jotta ne voitaisiin tunnustaa työmarkkinoilla.
- (15) Youthpass luotiin avoimuusvälineeksi Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 1719/2006/EY ⁽⁷⁾ perustamasta nuorisotoimintaohjelmasta rahoitettujen hankkeiden osallistujia varten.
- (16) Eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa ⁽⁸⁾ jäsenvaltioita pyydettiin kuvailemaan vastaavuudet kansallisten tutkintojärjestelmiensä ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten välillä ja edistämään epävirallisen ja arkioppimisen validointia toukokuussa 2004 hyväksytyjen yhteisten eurooppalaisten periaatteiden mukaisesti.
- (17) Erasmus-ohjelman puitteissa vuonna 1989 perustetusta eurooppalaisesta opintosuoritusten ja arvosanojen siirtöjärjestelmästä (ECTS) myönnetään suorituspisteitä virallisen oppimisen osalta oppimistulosten ja opiskelijan työ määrän perusteella, ja sen avulla korkea-asteen oppilaitokset voivat myöntää suorituspisteitä myös epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä karttuneiden oppimistulosten perusteella.
- (18) Ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen eurooppalaisen viitekehysten perustamisesta 18 päivänä kesäkuuta 2009 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksessa ⁽⁹⁾ todettiin, että tämän kehyksen olisi tuettava epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen yhteisten eurooppalaisten tunnistamis- ja tunnustamisperiaatteiden täytäntöönpanoa, joilla parannetaan opetuksen, koulutuksen ja työllisyyden niveltymistä toisiinsa ja lisätään yhteyksiä virallisen ja epävirallisen oppimisen sekä arkioppimisen välillä.

⁽¹⁾ EUVL C 311, 19.12.2009, s. 1.

⁽²⁾ EUVL C 372, 20.12.2011, s. 36.

⁽³⁾ EUVL C 372, 20.12.2011, s. 1.

⁽⁴⁾ EYVL C 13, 18.1.2003, s. 2.

⁽⁵⁾ EUVL L 390, 31.12.2004, s. 6.

⁽⁶⁾ EUVL C 168, 20.7.2006, s. 1.

⁽⁷⁾ EUVL L 327, 24.11.2006, s. 30.

⁽⁸⁾ EUVL C 111, 6.5.2008, s. 1.

⁽⁹⁾ EUVL C 155, 8.7.2009, s. 1.

- (19) 18 päivänä kesäkuuta 2009 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksella ⁽¹⁾ perustettiin ammatillisen koulutuksen opintosuoritusten eurooppalainen siirtojärjestelmä (ECVET), jota käytetään henkilön virallisen oppimisen sekä tapauksen mukaan epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä saavuttamien oppimistulosten siirtämisessä ja keräämisessä.
- (20) Verkkokyselynä toteutetut kuulemiset, asiaankuuluvissa poliittisissa elimissä käydyt keskustelut ja erilaiset muun muassa työmarkkinaosapuolten kanssa toteutetut vertaisoppimistoimet osoittavat selkeää yksimielisyyttä siitä, että arkielämän ja työkokemusten kautta hankittujen tietojen, taitojen ja osaamisen saaminen esiin on tärkeää, ja niissä kannatetaan laajasti unionin tason aloitetta validointia koskevien toimintalinjojen ja käytäntöjen edistämiseksi jäsenvaltioissa,

ON ANTANUT TÄMÄN SUOSITUKSEN:

1. JOTTA JÄSENVALTIOT VOISIVAT TARJOTA IHMISILLE MAHDOLLISUUDEN OSOITTAEN, MITÄ HE OVAT OPPINEET VIRALLISEN KOULUTUKSEN ULKOPUOLELLA – LIKKUVUUDESTA SAADUT KOKEMUKSET MUKAAN LUETTUNA – JA HYÖDYNTÄÄ TÄTÄ OPPIMISTA URALLAAN TAI JATKOKOULUTUKSESSAAN, OTTAEN SAMALLA ASIANMUKAISESTI HUOMIOON TOISSIJAISUUSPERIAATTEEN, NIIDEN OLISI

- 1) toteutettava vuoteen 2018 mennessä kansalliset olosuhteet ja erityispiirteet huomioon ottaen ja asianmukaiseksi katsomallaan tavalla epävirallisen ja arkioppimisen validointia varten järjestelyt, joiden perusteella ihmiset voivat

- a) saada epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä, mahdollisesti myös avointen oppimisresurssien kautta, hankkimansa tiedot, taidot ja osaamisen validoitua;
- b) saada validoitujen epävirallisen ja arkioppimisen oppimistulosten perusteella todistus kokonaisen tutkinnon tai tutkinnon osan suorittamisesta, sanotun kuitenkin rajoittamatta unionin muun oikeuden soveltamista, etenkin ammattipätevyuden tunnustamisesta 7 päivänä syyskuuta 2005 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY ⁽²⁾ soveltamista.

Jäsenvaltiot voivat validointijärjestelyissään asettaa tarpeidensa mukaan etusijalle tietyt alat ja/tai sektorit.

- 2) sisällytettävä tarpeen mukaan seuraavat osiot epävirallisen ja arkioppimisen validointijärjestelyihin siten, että kukin henkilö voi tarpeidensa mukaan hyödyntää mitä tahansa niistä joko erikseen tai yhdistelmänä:

- a) henkilön epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä hankkimien oppimistulosten KARTOITTAMINEN;
- b) henkilön epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä hankkimien oppimistulosten DOKUMENTOINTI;

- c) henkilön epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä hankkimien oppimistulosten ARVIOINTI;

- d) henkilön epävirallisen ja arkioppimisen yhteydessä hankkimien oppimistulosten arvioinnin tulosten MERKITSEMINEN TODISTUSASIAKIRJAAN koko tutkinnon tai tutkinnon osan suoritusmerkintänä tai tutkintoon johdettavana opintosuorituksina tai muulla asianmukaisella tavalla.

- 3) sovellettava tapauksen mukaan seuraavia periaatteita epävirallisen ja arkioppimisen validointijärjestelyissä ottaen samalla huomioon kansalliset, alueelliset ja/tai paikalliset sekä alakohtaiset tarpeet ja ominaispiirteet:

- a) validointijärjestelyt ovat yhteydessä kansallisiin tutkintojen viitekehyksiin ja eurooppalaisen tutkintojen viitekehysten mukaisia;

- b) tietoa ja opastusta validoinnin hyödyistä ja validointimahdollisuuksista sekä asiaankuuluvista menettelyistä on ihmisten ja organisaatioiden saatavilla;

- c) epäsuotuisassa asemassa olevat ryhmät, mukaan lukien työttömät ja ne, jotka ovat vaarassa joutua työttömiksi, hyötyvät todennäköisimmin validointijärjestelystä, sillä validointi voi lisätä näiden henkilöryhmien elinikäistä oppimista ja työmarkkinoille pääsyä;

- d) työttömille tai niille, jotka ovat vaarassa joutua työttömiksi, annetaan kansallinen lainsäädäntö ja kunkin maan erityispiirteet huomioon ottaen mahdollisuus osallistua taitojen arviointiin, jonka tarkoituksena on kartoittaa heidän tietonsa, taitonsa ja osaamisensa kohtuullisen ajan kuluessa, mieluummin kuuden kuukauden kuluessa arviointitarpeen toteamisesta;

- e) epävirallisen ja arkioppimisen validointia tuetaan asianmukaisella ohjauksella ja neuvonnalla, ja se on helposti saatavilla;

- f) luotettavien, pätevien ja uskottavien arviointimenetelmien ja -välineiden tueksi on käytössä avoimet laadunvarmistusmenetelmät, jotka ovat nykyisten laadunvarmistuspuitteiden mukaisia;

- g) säädetään validointiprosessiin osallistuvan henkilöstön ammattitaidon kehittämisestä kaikilla asiaankuuluvilla sektoreilla;

- h) epävirallisen ja arkioppimisen kokemusten validoinnin kautta hankituissa tutkinnoissa tai tilanteen mukaan tutkinnon osissa noudatetaan sovittuja vaatimuksia, jotka ovat joko samoja tai vastaavia kuin virallisissa koulutusohjelmissä suoritettavissa tutkinnoissa noudatettavat vaatimukset;

- i) unionin avoimuusvälineiden, esimerkiksi Europass-kehysten ja Youthpass-todistuksen, käyttöä edistetään oppimistulosten dokumentoinnin helpottamiseksi;

⁽¹⁾ EUVL C 155, 8.7.2009, s. 11.

⁽²⁾ EUVL L 255, 30.9.2005, s. 22.

- j) validointijärjestelmien ja virallisessa koulutusjärjestelmässä sovellettavien opintosuoritusjärjestelmien, esimerkiksi ECTS:n ja ECVET:n, välillä on yhteisvaikutuksia;
- 4) edistettävä kaikkien asiaankuuluvien sidosryhmien, kuten työnantajien, ammattiliittojen, teollisuuskamarien, kauppa-kamarien ja käsityöläisten järjestöjen, ammattipätevyden tunnustamiseen osallistuvien kansallisten yksiköiden, työvoimapalvelujen, nuorisojärjestöjen, nuorisotyöntekijöiden, koulutuksen järjestäjien ja kansalaisjärjestöjen osallistumista 1–4 kohdassa tarkoitettujen osatekijöiden ja periaatteiden kehittämiseen ja täytäntöönpanoon;

Tähän prosessiin osallistumisen edistämiseksi:

- a) työnantajien, nuorisojärjestöjen ja kansalaisjärjestöjen olisi edistettävä ja helpotettava työssä tai vapaaehtois-toiminnassa hankittujen oppimistulosten kartoittamista ja dokumentointia käyttäen asiaankuuluvia unionin avoimuusvälineitä, esimerkiksi Europass-kehiksen ja Youthpass-todistuksen yhteydessä kehitettyjä;
- b) koulutuksen järjestäjien olisi helpotettava virallisen koulutuksen piiriin pääsyä epävirallisissa ja arkielämän yhteyksissä hankittujen oppimistulosten perusteella ja myönnettävä tapauksen ja mahdollisuuksien mukaan vapautuksia opinnoista ja/tai opintosuorituspisteitä epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankituista asiaankuuluvista oppimistuloksista;
- 5) edistettävä validointijärjestelyjen koordinointia yleissivistävän ja ammatillisen koulutuksen, työvoimapalvelujen ja nuorisoalan sidosryhmien sekä muiden asiaan liittyvien politiikan alojen sidosryhmien välillä.

2. JÄSENVALTIOIDEN JA KOMISSION OLISI TOTEUTETTAVA SEURAAVAT TOIMENPITEET:

- a) seurattava tämän suosituksen noudattamista eurooppalaisen tutkintojen viitekehiksen perustamisesta elinikäisen oppimisen edistämiseksi 23 päivänä huhtikuuta 2008 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston suosituksella⁽¹⁾ perustetun eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käsittelevän neuvoo-antavan ryhmän kautta ja otettava asiaankuuluvia nuorisojärjestöjä ja vapaaehtoissektorin edustajia tarvittaessa mukaan eurooppalaista tutkintojen viitekehystä käsittelevän neuvoo-antavan ryhmän myöhempisiin toimintoihin;
- b) raportoitava tämän suosituksen hyväksymisen jälkeen tapahtuvasta edistymisestä tulevissa neuvoston ja komission yhteisissä kertomuksissa, jotka laaditaan ET 2020:n strategisten puitteiden mukaisesti, sekä tulevissa yhteisissä Euroopan unionin nuorisoraporteissa, jotka laaditaan

nuorisoalan eurooppalaisen yhteistyön uudistettujen puitteiden mukaisesti;

- c) tuettava tämän suosituksen täytäntöönpanoa hyödyntämällä unionin virastojen, etenkin Cedefopin, asiantunte-
musta ja raportoimalla epävirallisen ja arkioppimisen validointitilanteesta kansallisten tutkintojen viitekehysten kehittämistä koskevassa vuotuisessa kertomuksessa.

3. KOMISSION OLISI TOTEUTETTAVA SEURAAVAT TOIMENPITEET:

- a) tuettava jäsenvaltioita ja sidosryhmiä
- helpottamalla vertaisoppimista sekä kokemusten ja hyvien toimintatapojen vaihtoa;
 - tarkastelemalla säännöllisesti uudelleen epävirallisen oppimisen ja arkioppimisen validointia koskevia eurooppalaisia suuntaviivoja kuullen tiiviisti jäsenvaltioita;
 - tarkastelemalla säännöllisesti uudelleen epävirallisen ja arkioppimisen validointia Euroopassa koskevaa kartoitusta yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa;
- b) pohdittava ennen vuotta 2018 Europass-kehikseen sisältyvien välineiden, joilla edistetään epävirallisen ja arkioppimisen kautta hankittujen, validoitujen oppimistulosten avoimuutta kaikkialla unionissa, kehittämistä edelleen jäsenvaltioita kuullen, kuten Europass-järjestelyn perustamisesta vuonna 2004 annetussa päätöksessä edellytetään;
- c) varmistettava, että tämän suosituksen täytäntöönpanoa tuetaan yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa elinikäisen oppimisen ohjelmasta ja nuorisotoimintaohjelmasta sekä tulevastakin koulutus-, nuoriso- ja urheilualan EU-ohjelmasta ja Euroopan rakennerahastoista, sanotun kuitenkin rajoittamatta seuraavasta monivuotisesta rahoituskehiksestä käytyä keskustelua;
- d) arvioitava tämän suosituksen pohjalta toteutettuja toimia yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa ja asianomaisia sidosryhmiä kuultuaan sekä esitettävä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2019 neuvostolle kertomus saaduista kokemuksista ja niiden vaikutuksista tulevaisuuteen, mukaan luettuna tarvittaessa tämän suosituksen uudelleentarkastelu ja tarkistaminen.

Tehty Brysselissä 20 päivänä joulukuuta 2012.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

E. FLOURENTZOU

⁽¹⁾ EUVL C 111, 6.5.2008, s. 1.

LIITE

MÄÄRITELMÄT

Tässä suosituksessa sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- a) *Virallisella oppimisella* tarkoitetaan oppimista, joka tapahtuu nimenomaan oppimista varten suunnitellussa organisoidussa ja jäsennellyssä ympäristössä ja joka yleensä johtaa tutkinnon myöntämiseen tavallisesti todistuksen muodossa; siihen sisältyvät yleissivistävän koulutuksen, ammatillisen peruskoulutuksen ja korkea-asteen koulutusjärjestelmät;
- b) *Epävirallisella oppimisella* tarkoitetaan oppimista, joka tapahtuu (oppimistavoitteiden ja oppimiseen käytettävän ajan osalta) suunniteltujen toimintojen avulla ja johon sisältyy jonkintyyppistä oppimisen tukea (esimerkiksi oppilas-opettajasuhde); siihen saattaa sisältyä työtehtäviin opastusta, aikuisten lukutaito-opetusta ja peruskoulutusta koulunkäynnin keskeyttäneille; epävirallinen oppiminen voi usein olla esimerkiksi työpaikalla tapahtuvaa koulutusta, jota yritykset järjestävät työntekijöidensä taitojen, esimerkiksi tieto- ja viestintätekniisten taitojen, päivittämiseksi ja kohentamiseksi, jäsenneltyä verkko-oppimista (esim. hyödyntämällä avoimia opiskeluresursseja) ja kansalaisjärjestöjen jäsenilleen, kohderyhmilleen tai suurelle yleisölle järjestämää koulutusta;
- c) *Arkioppimisella* tarkoitetaan oppimista arkipäivän toimissa, jotka liittyvät työhön, perhe-elämään tai vapaa-aikaan, ja se ei ole tavoitteidensa, ajankäytön tai oppimisen tuen osalta organisoitua tai jäsenneltyä; se ei välttämättä ole oppijan näkökulmasta tarkoituksellista; esimerkkejä arkioppimisen oppimistuloksista ovat taidot, jotka on hankittu arkielämän ja työkokemuksen kautta, projektinhallintataidot tai tieto- ja viestintätekniikan taidot, jotka on hankittu työssä, kielitaito ja kulttuurien tuntemus, joka on hankittu oleskelemalla toisessa maassa, työn ulkopuolella hankitut tieto- ja viestintätekniikan taidot taikka taidot, jotka on hankittu vapaaehtoistoiminnassa, kulttuuritoiminnassa, urheilutoiminnassa, nuorisotoiminnassa tai kotona (esimerkiksi lasta hoitaessa);
- d) *Avoimilla oppimisresursseilla* tarkoitetaan kouluttajille, opiskelijoille ja itsenäisesti opiskeleville vapaasti ja avoimesti käytettäväksi ja uudelleen käytettäväksi opetuksessa, oppimisessa ja tutkimuksessa tarjottua sähköistä materiaalia; siihen sisältyvät oppimissisällöt, ohjelmistot sisällön kehittämistä, käyttöä ja levittämistä varten sekä toteuttamisresurssit, esimerkiksi avoimet lisenssit; avoimilla oppimisresursseilla tarkoitetaan myös sellaista kerättyä sähköistä omaisuutta, jota voidaan mukauttaa ja joka tarjoaa hyötyä rajoittamatta muiden mahdollisuuksia käyttää sitä;
- e) *Taitojen arvioinnilla* tarkoitetaan prosessia, jolla pyritään määrittämään ja analysoimaan henkilön tiedot, taidot ja osaaminen, mukaan lukien hänen soveltuvuutensa ja motivaationsa, jotta voidaan laatia urahanke ja/tai suunnitella ammatillinen uudelleensuuntaus- tai koulutushanke; taitojen arvioinnin tarkoitus on auttaa henkilöä analysoimaan uransa taustaa, arvioimaan itse asemaansa työympäristössä ja suunnittelemaan urapolku tai joissakin tapauksissa valmistautumaan epävirallisen tai arkioppimisen oppimistulosten validointiin;
- f) *Tutkinnolla* tarkoitetaan arviointi- ja validointiprosessin virallista tulosta, joka saadaan, kun toimivaltainen elin vahvistaa, että henkilö on saavuttanut tietyt vaatimukset täyttävät oppimistulokset;
- g) *Oppimistuloksilla* tarkoitetaan toteamusta siitä, mitä opiskelija tietää, ymmärtää ja pystyy tekemään oppimisprosessin päätteeksi; oppimistulokset määritellään tietoina, taitoina ja osaamisena;
- h) *Kansallisella tutkintojen viitekehysellä* tarkoitetaan välinettä, jolla tutkinnot luokitellaan tiettyjen kriteerien perusteella saavutetun oppimistason mukaan ja jonka tavoitteena on integroida ja koordinoita kansallisia tutkintojen alajärjestelmiä ja parantaa tutkintojen selkeyttä, suorittamismahdollisuuksia, edistymistä ja laatua suhteessa työmarkkinoihin ja kansalaisyhteiskuntaan;
- i) *Validoinnilla* tarkoitetaan prosessia, jonka aikana valtuutettu elin vahvistaa, että henkilö on saavuttanut asiaankuuluvat vaatimukset täyttävät oppimistulokset, ja joka koostuu seuraavasta neljästä erillisestä vaiheesta:
 - 1) henkilön kokemusten KARTOITTAMINEN vuoropuhelun kautta,
 - 2) henkilön kokemusten DOKUMENTOINTI,
 - 3) kokemusten virallinen ARVIOINTI ja
 - 4) arvioinnin tulosten MERKITSEMINEN TODISTUSASIAKIRJAAN, mikä voi johtaa koko tutkinnon tai tutkinnon osan suoritusmerkintään;
- j) *Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisella* tarkoitetaan ennen validoinnin pyytämistä hankittujen oppimistulosten validointia riippumatta siitä, onko kyse virallisen koulutuksen vai epävirallisen vai arkioppimisen kautta hankituista oppimistuloksista.